ΟΙ ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Εμπρόθετοι ονομάζονται οι **επιρρηματικοί προσδιορισμοί** που συνιστούν λεκτικό σύνολο το οποίο αποτελείται από μία πρόθεση (από το *προτίθεμαι* = *τίθεμαι ἔμπροσθεν*) και ένα όνομα ή μετοχή ή αντωνυμία (σε πλάγια πτώση) ή σπάνια επίρρημα· σπανιότερα οι προθέσεις μπαίνουν ύστερα από το όνομα (φαινόμενο που ονομάζεται **αναστροφή πρόθεσης** και συνοδεύεται από αναβιβασμό του τόνου της πρόθεσης). Οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί εκφράζουν διάφορες επιρρηματικές σχέσεις, όπως αιτία, τρόπο, τόπο, ποσό, χρόνο, σκοπό, αναφορά, συνοδεία, συμφωνία, εξαίρεση κ.ά.:

Ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων ***περὶ ἑξακοσίους****.* [ποσό· ως Υ του ρήματος]
Μετὰ τὴν ναυμαχίαν *οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον ἔστησαν.* [χρόνο]
Κείσεταί σοι εὐεργεσία ***ἐν*** *τῷ ἡμετέρῳ* ***οἴκῳ ἐς αἰεί*** *ἀνάγραπτος.* [τόπο – χρόνο]
Οἱ δ' ἄνθρωποι οὐ μόνον ***τῆς τεκνοποιίας χάριν*** *συνοικοῦσιν.* [αναστροφή πρόθεσης – σκοπό]
Νομίσῃ τε μηδεὶς ἀλλοτρίας ***γῆς πέρι*** *οἰκεῖον κίνδυνον ἕξειν.* [αναστροφή πρόθεσης με αναβιβασμό τόνου – αιτία]

Οι **προθέσεις** ήταν αρχικά αυτοτελείς λέξεις με επιρρηματική σημασία και προσδιόριζαν ρήματα. Με τον καιρό είτε ενώθηκαν με ρήματα σχηματίζοντας σύνθετα ρήματα είτε χρησιμοποιήθηκαν κοντά σε πλάγιες πτώσεις, ονομάτων κυρίως, σχηματίζοντας εμπρόθετους προσδιορισμούς. Οι προθέσεις διακρίνονται σε:

1. **Κύριες**· χρησιμοποιούνται, όπως και στη Ν.Ε., σε σύνθεση με άλλες λέξεις (***περι***βάλλω, ***αντι***λέγω, ***επι***κίνδυνος) ή σχηματίζουν εμπρόθετους προσδιορισμούς. Διακρίνονται σε:
    1. α) **Μονόπτωτες**· συντάσσονται με μία μόνο πλάγια πτώση: ***ἀπό, ἀντί, ἐκ, πρό*** + γενική, ***ἐν, σύν*** + δοτική, **εἰς / ἐς** + αιτιατική.
    2. β) **Δίπτωτες**· συντάσσονται με δύο πλάγιες πτώσεις: ***ἀνά*** + αιτιατική ή δοτική (στους ποιητές), ***διά, κατά, ὑπέρ*** + γενική ή αιτιατική.
    3. γ) **Τρίπτωτες**· συντάσσονται και με τις τρεις πλάγιες πτώσεις: ***ἀμφί, ἐπί, μετά, παρά, περί, πρός, ὑπό*** + γενική, δοτική ή αιτιατική.
2. **Καταχρηστικές**· χρησιμοποιούνται μόνο σε εμπρόθετους προσδιορισμούς. Καταχρηστικές προθέσεις είναι οι ***ἄνευ, ἄχρι, ἕνεκα / ἕνεκεν, μέχρι, πλήν, χάριν, χωρίς, ὡς***. Ως καταχρηστικές προθέσεις χρησιμοποιούνται και τα ομοτικά μόρια ***νή*** και ***μά*** (βλ. §§ 37α, 159.12).
   Ν.Ε.: *με, για, ως, ίσαμε, χωρίς / δίχως*

Η σύνταξη των προθέσεων

Οι συνηθέστερες συντάξεις και σημασίες των **κύριων προθέσεων** είναι οι ακόλουθες:

1. ***Ἀμφὶ*** (αρχική σημασία: στα δύο/από τα δύο μέρη)· συντάσσεται:

α) Με **γενική** και δηλώνει αναφορά (σχετικά με)	*Τὰ δὲ* ***ἀμφὶ Ζήνωνος*** *ἀρίδηλά ἐστι*. (είναι πασιφανή)
β) Με **δοτική** (σπάνια) και δηλώνει:	
• Τόπο (γύρω από)	*Ἀχαιοὶ ἕστασαν* ***ἀμφὶ Μενοιτιάδῃ***.
• Αιτία (εξαιτίας, από)	*Θανάτου* ***ἀμφὶ φόβῳ*** *Τυνδαρὶς ἰάχησε*. (κραύγασε)
• Αναφορά (σχετικά με, για)	*Νέαρχος τὰ* ***ἀμφὶ τῷ παράπλῳ*** *ἀνέγραψε*. ***Ἀμφὶ*** *μὲν* ***μάχῃ*** *τοσαῦτα εἰρήσθω*.
γ) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο (γύρω από) (κοντά σε)	*Καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας* ***ἀμφὶ πῦρ*** *καθημένους*. *Τεθήρακα* ***ἀμφὶ τὰ ὅρια*** *τῆς σῆς χώρας*. (κοντά στα σύνορα)
• Χρόνο κατά προσέγγιση (περίπου)	*Καὶ ἤδη μὲν* ***ἀμφὶ*** *ἡλίου* ***δυσμὰς*** *ἦν*. *Αὐτὸς δὴ* ***ἀμφὶ μέσας νύκτας*** *προσῆλθε τῷ τείχει*. (περίπου/κατά τα μεσάνυχτα)
• Ποσό κατά προσέγγιση (περίπου)	*Μακεδόνων δὲ* ***ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε*** *ἀπέθανον*. (περίπου είκοσι πέντε)
• Αναφορά (σχετικά με)	*Προσεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν* ***ἀμφὶ ὁπλομαχίαν***.
2. ***Ἀνὰ*** (αρχική σημασία: επάνω, προς τα επάνω)· συντάσσεται[2]:	
α) Με **δοτική** (ποιητική χρήση) και δηλώνει τόπο (πάνω	*Ἦξει* ***ἀνὰ ναυσὶν*** *καὶ σὺν ὅπλοις*. (πάνω στα πλοία)

σε)	
β) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
τοπική έκταση (πάνω σε, σε)	*Σιγὴ πολλὴ ἦν **ἀνὰ τὸ στρατόπεδον**.* **Ν.Ε.:** *Ταξίδεψε **ανά τον κόσμο**.*
κατεύθυνση προς τα επάνω (προς)	*Ταῦτα τὰ πλοῖα **ἀνὰ τὸν ποταμὸν** οὐ δύναται πλέειν*. (αντίθετα προς τη ροή του ποταμού)
• Χρόνο· χρονική έκταση/διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	*Οἱ δὲ **ἀνὰ** τὰς προτέρας **ἡμέρας** ἐμάχοντο.* **Ν.Ε.:** *Μνημονεύεται **ανά τους αιώνες**.*
• Τρόπο (με)	*Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς ἔφευγον **ἀνὰ κράτος***. (με όλες τις δυνάμεις)
• Διανομή ή μερισμό (ανά, από, κατά)	*Λύσας τὴν δέσμην **ἀνὰ** μίαν αὐτοῖς **ῥάβδον** ἐδίδου.* **Ν.Ε.:** *Βάδιζαν **ανά τριάδες**.*
3. *Ἀντὶ* (αρχική σημασία: μπροστά σε, απέναντι από)· συντάσσεται:	
Με **γενική** (βλ. και β΄ όρος σύγκρισης, § 41, παρατήρηση α΄) και δηλώνει:	
• Τόπο (απέναντι)	*Εἱστήκεσαν **ἀντὶ τῶν πιτύων***. (απέναντι από τα πεύκα)
• Αντικατάσταση (αντί)	*Κλεισθένης τὴν βουλὴν πεντακοσίους **ἀντὶ τετρακοσίων** κατέστησεν.* *Σωματοφύλακα **ἀντὶ Δημητρίου** ἀπέδειξε Πτολεμαῖον.* **Ν.Ε.:** *Υπέγραψα **αντ' αυτού**.*

• Ομοιότητα (αντί, σαν)	***Ἀντὶ κυνὸς*** *εἶ φύλαξ καὶ ἐπιμελητής.* (σαν σκύλος)
• Ανταπόδοση ή ανταμοιβή (αντί)	***Ἀντὶ ἀμοιβῆς*** *κακὰ αὐτοῖς παρέχουσιν.*
• Αιτία (για, εξαιτίας)	*Ἀντὶ τῶν μεγίστων* ***ἀδικημάτων*** *χρήμασιν αὐτοὺς ἐζημίωσαν.* *Συμβέβηκε τοῖς πλήθεσιν* ***ἀντὶ*** *τῆς πολλῆς* ***ῥαθυμίας*** *τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι.*
4. ***Ἀπὸ*** (αρχική σημασία: από, μακριά από)· συντάσσεται:	
Με **γενική** (βλ. και ποιητικό αίτιο, § 66.β) και δηλώνει:	
• Τόπο (από)·	
τοπική αφετηρία	*Πλέοντος δὲ* ***ἀπὸ Τροίας*** *Ἡρακλέους Ἥρα χαλεποὺς ἔπεμψε χειμῶνας.* **Ν.Ε.:** *Βγαίνει* ***από το σπίτι.*** [*από* + αιτ.]
προέλευση	*Ἥκουσιν* ***ἀπὸ τῶν*** *ἐν Φωκεῦσι* ***πόλεων*** *πρέσβεις.* *Μὴ γὰρ οἴεσθε τὰς τῶν ἀδικημάτων ἀρχὰς* ***ἀπὸ θεῶν.*** **Ν.Ε.:** *Ήρθε γράμμα* ***από τη Μαρία.*** [*από* + αιτ.]
απόσταση	*Ἀπεῖχον αἱ πόλεις* ***ἀπ' ἀλλήλων*** *στάδια ὀγδοήκοντα.*
απομάκρυνση	*Τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες* ***ἀπὸ*** *τῶν πονηρῶν* ***ἀνθρώπων*** *εἴργουσιν.* **Ν.Ε.:** *Υπαναχώρησε* ***από τη*** *γνωστή* ***στάση*** *του.* [*από* + αιτ.]
• Καταγωγή (από)	***Ἀπὸ τῆς μητρὸς*** *ἦν Σκύθης βάρβαρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ.* ***Ἀφ' Ἡρακλέους*** *ἐγένετο.* **Ν.Ε.:** *Είναι* ***από*** *πλούσια* ***γενιά.*** [*από* + αιτ.]

• Χρόνο·	
χρονική αφετηρία (από)	*Ἀπὸ τοῦδε* ***τοῦ χρόνου*** *διατελεῖ στρατηγὸς ὤν.* **Ν.Ε.:** *Ξεκίνησα να δουλεύω* ***από το μεσημέρι****.* [*από* + αιτ.]
• Αιτία (για, εξαιτίας)	*Βρασίδας* ***ἀπὸ*** *τούτου* ***τοῦ τολμήματος*** *ἐπῃνέθη ἐν Σπάρτῃ.* **Ν.Ε.:** *Πέθανε* ***από καρδιά****.* [*από* + αιτ.]
• Ύλη (από)	*Ἱνδοὶ δὲ εἵματα μὲν ἐνδεδυκότες* ***ἀπὸ ξύλων*** *πεποιημένα, τόξα δὲ καλάμινα εἶχον.* (ενδύματα κατασκευασμένα από ξύλο) **Ν.Ε.:** *Πουλά υφάσματα* ***από μετάξι****.* [*από* + αιτ.]
• Μέσο ή τρόπο (με, από)	*Οὐκ* ***ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου*** *σοφὸς γέγονε.* (από μόνος του) ***ἀπὸ τοῦ προφανοῦς*** (φανερά) – ***ἀπὸ τοῦ ἴσου*** (εξίσου) – ***ἀπὸ τάχους*** (γρήγορα) **Ν.Ε.:** *Είπε το ποίημα* ***από στήθους****.* [*από* + γεν.]
• Συμφωνία (σύμφωνα με, κατά)	*Νίσαιαν ἔλαβον* ***ἀπὸ*** *τῆς προτέρας* ***ξυμβάσεως****.* **Ν.Ε.:** *Αυτό παίρνεις* ***από τον νόμο****.* [*από* + αιτ.]
• Διαιρεμένο όλο (από)	***Ἀπὸ πολλῶν*** *ὧν ἔχεις εἰς τὴν τῶν τειχῶν οἰκοδομίαν μικρὰ κατέθηκας.* **Ν.Ε.:** *Έφαγε λίγο* ***από το γλυκό****.* [*από* + αιτ.]
5. ***Διὰ*** (αρχική σημασία: διαμέσου)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
κίνηση διαμέσου	*Ἐπῆλθον ἐπ' οἴκου* ***διὰ Ἰσθμοῦ****.* **Ν.Ε.:** *Ήρθε* ***διά ξηράς****.*

τοπική απόσταση (ανά, σε)	***Διὰ*** *δέκα* ***ἐπάλξεων*** *πύργοι ἦσαν μεγάλοι.*
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	***Διὰ*** *παντὸς ἀεὶ* ***τοῦ χρόνου*** *δόξαν κέκτησθε καλήν.* **N.E.:** *Η κοινωνία της γνώσης επιβάλλει τη* ***διά βίου*** *εκπαίδευση.*
χρονική αφετηρία (ύστερα από)	*Τὴν δύναμιν* ***οὐ διὰ μακροῦ*** *τὴν πάλαι ἀνέλαβεν.* (ύστερα από σύντομο χρονικό διάστημα)
χρονικό τέλος (έως)	*Τοιαύτην* ***διὰ τέλους*** *γνώμην ἔχω.*
• Μέσο ή όργανο (με)	*Εἰρήνην ἐποιησάμεθα* ***διὰ Νικίου*** *τοῦ Νικηράτου.* **N.E.:** *Επέβαλε την τάξη* ***διά ροπάλου****.*
• Τρόπο (με)	*Καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι* ***διὰ βραχέων****.* ***Διὰ τάχους*** *ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγίγνετο.* **N.E.:** *Τον έφερε* ***διά της βίας****.*
β) Με **αιτιατική**[3] και δηλώνει:	
• Αιτία (για, εξαιτίας)	***Διὰ τί*** *ἀξιοῦσι κληρονόμοι γενέσθαι τῶν Κλεωνύμου;* *Ἀθάνατον μνήμην* ***διὰ τὴν ἀρετὴν*** *αὐτῶν κατέλιπον.*
• Σκοπό (για)	***Διὰ*** *τὴν σφετέραν* ***δόξαν*** *προσάγουσι τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον.*
6. ***Εἰς / ἐς*** (αρχική σημασία: μέσα σε)· συντάσσεται:	
Με **αιτιατική**[4] και δηλώνει:	
• Τόπο·	

κίνηση προς τόπο (σε, προς)	*Ἀλκιβιάδης ἔπλευσεν* ***εἰς Σάμον.*** **Ν.Ε.:** *Πάει* ***στο σπίτι.***
το ενώπιον (μπροστά από)	***Εἰς τὸ πρόσθεν*** *τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο.* **Ν.Ε.:** *Κοκορεύεται* ***στους φίλους*** *του.*
το μεταξύ (ανάμεσα σε)	***Εἰς τοὺς δημότας*** *ἐνεγράφης.* **Ν.Ε.:** ***Σε*** *πέντε* ***σπίτια*** *το ένα είχε κήπο.*
τοπικό τέρμα, όριο (σε, μέχρι)	*Ἀφικνοῦνται πορευόμενοι* ***εἰς Κερασοῦντα.*** *Τὰ τῶν ἀρχόντων ἁμαρτήματα* ***εἰς ἅπαντας*** *ἀφικνεῖται.* **Ν.Ε.:** *Ξέρω την περιοχή απ' άκρη* ***σ' άκρη.***
• Εχθρική κατεύθυνση (εναντίον)	*Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν* ***ἐς Βοιωτούς.*** **Ν.Ε.:** *Όρμησε* ***στον φύλακα.***
• Χρόνο·	
χρονικό όριο (μέχρι)	*Καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα* ***ἐς νύκτα.*** *Καὶ* ***εἰς*** *μὲν* ***τὴν ὑστεραίαν*** *οὐχ ἥκεν.* (μέχρι το πέρας της επόμενης ημέρας) **Ν.Ε.:** ***Σε*** *δύο* ***λεπτά*** *φτάνω.*
• Αναφορά (σχετικά με, ως προς, σε)	*Ὑμᾶς δ' ἐγὼ ἀξιῶ προθυμοτάτους εἶναι* ***εἰς τὸν πόλεμον.*** *Οὐκ* ***εἰς ἐμὲ*** *μόνον τοιοῦτός ἐστιν.* **Ν.Ε.:** ***Σε τι*** *είναι καλός;*
• Σκοπό (για)	***Ἐς πόλεμον*** *παρεσκευάζοντο.* **Ν.Ε.:** *Πήγε* ***στο κυνήγι.***
• Ποσό (έως, συνολικά, σε σημείο/βαθμό)	*Διέφθειραν τριήρεις* ***ἐς διακοσίας.*** ***Εἰς τοῦτο*** *ὕβρεως ἥκεις ὥστε σαυτοῦ νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως.* **Ν.Ε.:** *Το υπολογίζω* ***στα*** *τρία* ***μέτρα.***

• Κατάσταση (σε)	***Εἰς*** *τοὺς ἐσχάτους* ***κινδύνους*** *τὴν πόλιν καθιστᾶσι.* **Ν.Ε.:** *Είμαι* ***σε αναμονή****.*
• Τρόπο, διανομή (σε)	*Τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην* ***εἰς ὀκτώ****.* (σε βάθος οκτώ ανδρών) **Ν.Ε.:** *Κόβει το ψωμί* ***σε φέτες****.*
7. ***Ἐκ / ἐξ*** (αρχική σημασία: από μέσα προς τα έξω)· συντάσσεται:	
Με **γενική** (βλ. και ποιητικό αίτιο, § 66.β) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
τοπική αφετηρία (από)	*Ἐγὼ γὰρ οὐκ ἐξέβην* ***ἐκ τοῦ πλοίου****.*
προέλευση (από)	*Πρέσβεις πρὸς ἡμᾶς ἦλθον* ***ἐκ Φωκέων****.*
• Καταγωγή (από)	*Ἥρα Ἥφαιστον* ***ἐκ Διὸς*** *ἐγέννησε.*
• Χρόνο·	
χρονική αφετηρία (από)	*Τέθραμμαι* ***ἐκ παιδὸς*** *παρ' ὑμῖν.* **Ν.Ε.:** *Κρίνει* ***εκ των προτέρων****.*
άμεση ακολουθία (αμέσως μετά)	***Ἐκ τούτου*** *διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον.*
• Ύλη (από, με)	*Ἐποιοῦντο διαβάσεις* ***ἐκ τῶν φοινίκων****.*

• Τρόπο, μέσο (με)	***Ἐκ τῶν ψηφισμάτων*** *γνώσεσθε ἃ ἐψηφίσατο ἡ βουλὴ περὶ αὐτῆς.* **Ν.Ε.:** *Μιλάς* ***εκ του ασφαλούς.***
• Αιτία (από, εξαιτίας)	***Ἐκ τῶν πληγῶν*** *ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ.* **Ν.Ε.:** *Καταδικάστηκε για φόνο* ***εξ αμελείας.***
• Συμφωνία (σύμφωνα με, κατά)	***Ἐκ τῶν νόμων*** *εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἄξιοῦσι.*
• Διαιρεμένο όλο (από)	*Ὅσα* ***ἐκ τῶν κατηγορηθέντων*** *μέμνημαι ἀπολελόγημαι.* **Ν.Ε.:** *Δύο* ***εξ αυτών*** *βραβεύτηκαν.*
8. ***Ἐν*** (αρχική σημασία: μέσα σε)· συντάσσεται:	
Με **δοτική**[5] και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (σε)	*Ἡ* ***ἐν Μαραθῶνι*** *μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο.* **Ν.Ε.:** *Τα* ***εν οίκω*** *μη* ***εν δήμω.***
το μεταξύ (ανάμεσα σε)	*Οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλῶς* ***ἐν τοῖς δένδροις*** *ἑστάναι.*
το ενώπιον (μπροστά / ενώπιον)	*Οὐ προδώσω τὸν πατέρα κακῶς ἀκούοντα* ***ἐν ὑμῖν.***
το πλησίον (κοντά σε)	*Ἦλθον εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην* ***ἐν Εὐξείνῳ Πόντῳ.*** (στα παράλια του Εύξεινου Πόντου)
• Χρόνο·	
χρονικό πλαίσιο/διάστημα	***Ἐν*** *ὀλίγῳ* ***χρόνῳ*** *ἀποδίδονται ἀγρὸν Ἀντιφάνει.* *Πάντ' οἶδεν ὅσα Φιλοκτήμων* ***ἐν τῷ βίῳ*** *διεπράξατο.*

(σε, στη διάρκεια)	**Ν.Ε.:** *Λιποθύμησε* ***εν πλω.***
• Όργανο, μέσο ή τρόπο (με)	*Τούτους δήσας* ***ἐν πέδαις*** *εἰς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν.* (αφού τους έδεσε με χειροπέδες) *Έναυμάχησαν* ***ἐν τάξει.*** *Οἱ στρατηγοὶ ἐβούλοντο* ***ἐν τάχει*** *τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι.* **Ν.Ε.:** *Συμφωνώ* ***εν μέρει.***
• Συμφωνία (κατά, σύμφωνα με)	***Ἐν τοῖς νόμοις*** *τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν.*
• Αναφορά (σε)	*Ἡμᾶς καὶ* ***ἐν τῷ δοῦναι*** *καὶ* ***ἐν τῷ λαβεῖν*** *οἰκείους ὄντας εὑρήσετε.* ***Ἐν τοῖς ἔργοις*** *ὅμοιοι τοῖς ἐχθροῖς γεγόνασι.*
• Κατάσταση (σε)	***Ἐν*** *μεγάλῳ* ***κινδύνῳ*** *ἡγοῦντο εἶναι.*
• Εξάρτηση (εξαρτάται από, είναι στο χέρι)	***Ἐν ὑμῖν*** *δ' ἐστὶ δικάζειν τὰ δίκαια.* *Ἔστι μὲν γὰρ τὰ πλείω τοῖς ἀνθρώποις τοῦ βίου* ***ἐν ταῖς ἐλπίσιν.***
9. ***Ἐπὶ*** (αρχική σημασία: επάνω)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (πάνω σε)	*Ἱκέται* ***ἐπὶ τῶν βωμῶν*** *ἐκαθέζοντο.* **Ν.Ε.:** *Πατά* ***επί πτωμάτων****, προκειμένου να πετύχει αυτό που θέλει.*
το πλησίον (κοντά)	*Ξενοφῶν κελεύει αὐτοῦ μεῖναι* ***ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ.***
το ενώπιον (μπροστά σε)	*Οὐ γὰρ* ***ἐπὶ μαρτύρων*** *ἀλλὰ κρυπτόμενα πράσσεται τὰ τοιαῦτα.*
κατεύθυνση (για, προς)	*Ἀνεχώρησαν* ***ἐπ' οἴκου.***

τέρμα κίνησης (σε)	*Οἱ πελτασταὶ ἀφίκοντο **ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου**.* (στην αριστερή πτέρυγα)
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (στα χρόνια)	***Ἐπὶ τῶν καιρῶν** τούτων ἐχειροτόνησαν Ἀθηναῖοι στρατηγὸν Ἰφικράτην.* ***Ἐπὶ Ἀλκισθένους** ἄρχοντος ἀφικνεῖται ὁ Φιλώνδας ἐκ τῆς Μακεδονίας.* **Ν.Ε.:** ***Επί τουρκοκρατίας** η Αθήνα ήταν μια μικρή πόλη.*
• Εξουσία, επιστασία (επί, σε)	*Ναύαρχον **ἐπὶ τῶν νεῶν** Πολέμωνα κατέστησεν.* **Ν.Ε.:** *Είμαι **επί της υποδοχής.***
• Διανομή (σε, από)	*Καὶ ἐγένοντο βάθος οὐκ ἔλαττον ἢ **ἐπὶ** πεντήκοντα **ἀσπίδων**.*
β) Με **δοτική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (επάνω σε)	*Ἀναβὰς **ἐπὶ τῇ τριήρει** ἀπέπλει.* **Ν.Ε.:** *Είναι πρωταθλητής στο άλμα **επί κοντώ**.*
το πλησίον (κοντά σε)	*Ἐστρατοπεδεύσατο **ἐπὶ** τῷ Ἀπιδανῷ **ποταμῷ**.*
ακολουθία (πίσω από)	*Ἐτάχθησαν μέντοι **ἐπ' αὐτοῖς** πελτοφόροι, **ἐπὶ** δὲ **τούτοις** οἱ πετροβόλοι.*
• Χρόνο·	
χρονικό σημείο (σε)	***Ἐπ' ἐξόδῳ** πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν.* (στο τέλος τους)

χρονική διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	*Τοῦτον εἰλήφατ' **ἐπ' αὐτοφώρῳ** ταῦτα πεποιηκότα.* (πάνω στην πράξη)
χρονική ακολουθία (ύστερα από)	*Κῦρος μὲν οὖν οὕτως εἶπεν· ἀνέστη δ' **ἐπ' αὐτῷ** Χρυσάντας καὶ εἶπεν.*
• Αιτία (για, εξαιτίας)	***Ἐπὶ πολλοῖς** τῶν κατηγορημένων ἠγανάκτησα.*
• Επιστασία (επί, σε)	*Ζητεῖ τὸν στρατηγὸν τὸν **ἐπὶ τῇ δυνάμει** τεταγμένον.*
• Προσθήκη (εκτός από)	*Κάρδαμον μόνον ἔχουσι **ἐπὶ τῷ σίτῳ**.*
• Εξάρτηση (εξαρτάται από)	*Τοὺς νόμους εἶναι χρησίμους ἢ ἀχρήστους **ἐφ' ὑμῖν** ἐστιν.*
• Σκοπό (για)	*Νόμον εἰσενήνοχ' **ἐπὶ βλάβῃ** τοῦ πλήθους.*
• Συμφωνία, όρο, προϋπόθεση (σύμφωνα με, με τον όρο)	*Ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων **ἐπὶ τίσιν** ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο.* (με ποιους όρους) **Ν.Ε.:** *Ενήργησαν **επί τη βάσει** των προσδοκιών τους.*
γ) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
κίνηση προς τα επάνω (επάνω σε)	*Οὐκ ἐτόλμησαν **ἐπὶ τοὺς ἵππους** ἀναβῆναι.*
κίνηση προς τόπο, απλή ή εχθρική (προς)	*Ἀγησίπολις ἐπορεύετο **ἐπὶ τὴν Ὄλυνθον**.*

τέρμα κίνησης (σε)	*Ἀφίκοντο **ἐπὶ τὸ στρατόπεδον**.*
τοπική έκταση (σε έκταση)	*Προυκαλοῦντο δὲ τῶν μακρῶν τειχῶν **ἐπὶ** δέκα **σταδίους** καθελεῖν ἑκατέρου.*
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (για)	*Τὸ γὰρ Ῥήγιον **ἐπὶ** πολὺν **χρόνον** ἐστασίαζε.* *Τὴν γῆν **ἐπὶ** δέκα **ἔτη** ἐνέμοντο Θηβαῖοι.* **N.E.:** ***Επί χρόνια** βασανιζόταν από πονοκεφάλους.*
• Κατεύθυνση, απλή ή εχθρική (προς, σε, εναντίον)	*Ἠνάγκασε τὸν πληγέντα **ἐπὶ τὸν ἰατρὸν** ἐλθεῖν.* *Οὕτω τὴν δευτέραν **ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας** στρατείαν ἐποιήσαντο.* **N.E.:** *Κλίνατ' **επί δεξιά**.*
• Σκοπό (σε, για)	*Τούτους ἔγραψεν ἐπαινέσαι καὶ καλέσαι **ἐπὶ δεῖπνον**.*
• Αναφορά (σε)	*Αὐτὸς προπετὴς ἦν **ἐπὶ τὸ** πολλοὺς **ἀποκτείνειν**.*
• Τρόπο (με)	*Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀνεχώρουν **ἐπὶ πόδα**.* (με την ησυχία τους)
10. *Κατὰ* (αρχική σημασία: κάτω, προς τα κάτω)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική**[6] και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (σε)	*Οὔτε τιμῆς τινος ἠξίωσε τὸν **κατὰ γῆς**.*
κίνηση από πάνω προς τα κάτω (κάτω από, προς τα κάτω)	*Πολλοὶ δὲ καὶ **κατὰ τῶν πετρῶν** ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον.* (από τους βράχους κάτω)

• Εναντίωση (εναντίον)	*Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων **κατὰ τῶν οἰκείων** φαῦλα ἐργάζονται.* **Ν.Ε.:** *Υπέβαλε μήνυση **κατ' αγνώστων**.*
• Αναφορά (για, σχετικά με)	*Πολὺς δ' ἔπαινος ἦν **κατὰ** τῆς ἡμετέρας **πόλεως**.*
• Χρόνο· χρονική διάρκεια (σε όλη τη διάρκεια)	***Κατὰ** παντὸς **τοῦ αἰῶνος** ἀείμνηστον καταλείψει τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὴν κρίσιν.*
β) Με **αιτιατική** (βλ. και β' όρο σύγκρισης, § 41, παρατήρηση α΄) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (σε)	***Κατὰ** μέσον **τὸν σταθμὸν** τοῦτον τάφρος ἦν βαθεῖα.* **Ν.Ε.:** *Παραδίδει μαθήματα **κατ' οίκον**.*
κίνηση προς τα κάτω (προς τα κάτω)	*Πορευόμενοι **κατὰ τοὺς γηλόφους** ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας.* **Ν.Ε.:** *Πάω **κατά το βουνό**.* [κίνηση προς]
τοπική έκταση (σε όλη την έκταση)	*Κῦρος ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ **κατὰ γῆν** καὶ **κατὰ θάλατταν**.*
κίνηση διαμέσου (διά)	*Οἱ Ἕλληνες ἐψηφίσαντο **κατὰ θάλατταν** τὴν πορείαν ποιεῖσθαι.*
το απέναντι (απέναντι σε)	*Μόνος τῶν **κατὰ τοὺς Ἕλληνας** τεταγμένων οὐκ ἔφυγον.*
το πλησίον (κοντά σε)	*Πέραν τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ **κατὰ** τοὺς ἐρήμους **σταθμοὺς** ἦν πόλις μεγάλη.* **Ν.Ε.:** *Μένει **κατά το Λαύριο**.*
τοπική ακολουθία (κατόπιν)	*Οἱ δ' Ἀθηναῖοι **κατὰ πόδας** πλέοντες ὡρμίσαντο ἐν Ἐλαιοῦντι.* (από

	κοντά)
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	***Κατὰ*** *δὲ τὸν αὐτὸν* ***καιρὸν*** *Ἀχαιοὶ τοὺς ἐποίκους προέδοσαν.* *Ἅπαντα* ***κατὰ τὸν πόλεμον*** *ἀπώλεσε.* **Ν.Ε.:** *Ήταν ήρεμος* ***κατά την εξέταση****.*
• Τρόπο (με)	***Κατὰ μικρὸν*** *πρὸς ἕκαστα τῶν εἰρημένων ἀπολογήσομαι.* *Τορώνην προσβαλὼν εἷλε* ***κατὰ κράτος****. (με έφοδο)* **Ν.Ε.:** *Συναντηθήκαμε* ***κατά τύχη****.*
• Διανομή, μερισμό (κατά)	*Οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι* ***κατὰ ἴλας*** *καὶ* ***κατὰ τάξεις****.* **Ν.Ε.:** *Χωρίστηκαν* ***κατά ομάδες****.*
• Συμφωνία (κατά, σύμφωνα με)	***Κατὰ τὸ μέγεθος*** *τῆς αὐτοῦ δόξης λόγον παρέχει.* *Ὁμωμόκατε* ***κατὰ τοὺς νόμους*** *ψηφιεῖσθαι.* **Ν.Ε.:** *Ψηφίζει* ***κατά συνείδηση****.*
• Αναφορά (σχετικά με)	***Κατὰ ταῦτα*** *οὐκ ἦν ἀμφισβήτησις.* **Ν.Ε.:** *Ας εξετάσουμε τα* ***καθ' ημάς****.*
• Αιτία (εξαιτίας)	*Ταῦτα δ' ἐπείθοντο* ***κατὰ μῆνιν*** *Ἀπόλλωνος αὐτοῖς συμβεβηκέναι.* (εξαιτίας της οργής)
• Σκοπό (για)	***Κατὰ θέαν*** *εἰς Ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ θαλάττης.*
• Ποσό κατά προσέγγιση (περίπου)	*Ἐν τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχη ἀπέθανον τῶν βαρβάρων* ***κατὰ*** *ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους* ***ἄνδρας****.* **Ν.Ε.:** ***Κατά πόσο*** *είναι ψηλότερο;*

11. ***Μετὰ*** (αρχική σημασία: μεταξύ, ανάμεσα)· συντάσσεται:

α) Με **γενική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το μεταξύ (ανάμεσα σε)	*Ἕως ἦν* ***μετ' ἀνθρώπων****, μετὰ καλλίστης ὢν δόξης διετέλεσεν.* (ανάμεσα στους ανθρώπους / ζωντανός)
• Χρόνο·	
το σύγχρονο (σε καιρό)	***Μετ' ἀνοκωχῆς*** *οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους.* [*ἀνακωχῆς*]
• Τρόπο (με)	*Τἀληθῆ* ***μετὰ παρρησίας*** *ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς.* *Τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι* ***μετὰ βίας.*** **Ν.Ε.:** *Θα έλθω* ***μετά χαράς.***
• Συμμετοχή, σύμπραξη (μαζί με)	*Ζεὺς κατὰ Τιτάνων* ***μετὰ τῶν τέκνων*** *συνεμάχησε.*
• Συμφωνία (σύμφωνα με)	*Καὶ ταῦτ' ἐπράχθη* ***μετὰ ψηφίσματος*** *τοῦ δήμου.*
• Συνοδεία (μαζί με)	*Καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ ἡσυχίᾳ μείζων ἀπήντα παρ' ὑμῶν* ***μετὰ γέλωτος*** *θόρυβος.* *Ἡ βαρβαρικὴ ἀνδρεία* ***μετὰ θυμοῦ*** *ἐστίν.* **Ν.Ε.:** Ήρθε μετά της συζύγου του.
β) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το μεταξύ (ανάμεσα σε)	*Ῥέα κύμβαλον* ***μετὰ χεῖρας*** *ἔχει.*

• Χρόνο·	
χρονική ακολουθία (ύστερα από)	*Λέγε δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψε Φίλιππος* ***μετὰ ταῦτα.*** *Περδίκκας* ***μετὰ*** *τὴν Ἀλεξάνδρου* ***τελευτὴν*** *τὰς ἀρχὰς ἔνειμε.* **N.E.:** *Κοιμάται* ***μετά το φαγητό.***
• Τάξη, σειρά (ύστερα από)	*Οἱ νόμοι* ***μετὰ τοὺς θεοὺς*** *ὁμολογοῦνται σῴζειν τὴν πόλιν.* **N.E.:** *Ήρθε πρώτος* ***μετά τον Νίκο.***
12. ***Παρὰ*** (αρχική σημασία: κοντά)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** (βλ. και ποιητικό αίτιο, § 66.β) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
απομάκρυνση (από)	***Παρὰ*** *μὲν* ***Κύρου*** *οὐδεὶς λέγεται αὐτομολῆσαι πρὸς βασιλέα,* ***παρὰ*** *δὲ* ***βασιλέως*** *πολλαὶ μυριάδες πρὸς Κῦρον.*
• Προέλευση (εκ μέρους, από)	*Ἀφίκοντο* ***παρὰ Δαρείου*** *πρέσβεις.* *Πολλῶν χρημάτων κρειττων ὁ* ***παρὰ τοῦ πλήθους*** *ἔπαινος.*
β) Με **δοτική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το πλησίον (κοντά σε)	*Ὁ δὲ κλαίων ἐκαθέζετο* ***παρὰ ταῖς ὄχθαις.*** **N.E.:** *Είναι υπουργός* ***παρά τω πρωθυπουργώ.***
• Αναφορά, κρίση (κατά την κρίση)	*Δοκεῖς* ***παρ' ἡμῖν*** *οὐ βεβουλεῦσθαι καλῶς.*

γ) Με **αιτιατική** (βλ. και β' όρο σύγκρισης, § 41, παρατήρηση α΄) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το πλησίον (κοντά σε)	*Καθήμενος **παρὰ τὰς ὄχθας** τοῦ ποταμοῦ ὠδύρετο.* *Λύσανδρος **παρὰ τὴν Ἰωνίαν** ἐκπλεῖ.*
• Κατεύθυνση σε πρόσωπο (προς)	*Καὶ φεύγει Χαρίδημος ἐς τὴν Ἀσίαν **παρὰ βασιλέα** Δαρεῖον.*
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	*Δεῖ τοῖς φίλοις **παρὰ τὰς χρείας** τὰς βοηθείας παρέχεσθαι.* *Τοὺς κύκνους φασὶ **παρὰ τὸν θάνατον** ᾄδειν.*
• Σύγκριση (σε σύγκριση με)	***Παρὰ** τἆλλα **ζῷα** ὥσπερ θεοὶ ἄνθρωποι βιοτεύουσι.*
• Εναντίωση (αντίθετα προς)	*Οἱ Θηβαῖοι τὰς πόλεις **παρὰ τοὺς ὅρκους** κατειλήφασιν.* **Ν.Ε.:** *Πήγε **παρά τη θέλησή** του.*
• Εξαίρεση, έλλειψη (παρά)	***Παρὰ** τρεῖς ἀφεῖσαν **ψήφους** τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι.* ***Παρ' ὀλίγον** ἦλθε καὶ ἁλῶναι ἡ πόλις.* (παρά λίγο να κυριευθεί) **Ν.Ε.:** ***Παρά τρίχα** ξέφυγε.*
• Αιτία (εξαιτίας)	*Οὐδὲ γὰρ Φίλιππος **παρὰ τὴν** αὑτοῦ **ῥώμην** τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον **παρὰ** τὴν ἡμετέραν **ἀμέλειαν**.*
13. *Περὶ* (αρχική σημασία: ολόγυρα)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** και δηλώνει:	

• Τόπο (γύρω από)	*Αὐτοὺς Κορίνθιοι* ***περὶ*** *γῆς* ***ὅρων*** *πολέμῳ κατεῖχον.*
• Αναφορά (σχετικά με)	*Βούλομαί τι καὶ ἄλλο παράδειγμα* ***περὶ τούτων*** *εἰπεῖν.* **Ν.Ε.:** ***Περί τίνος*** *πρόκειται;*
• Αιτία (για)	*Οἱ Θηβαῖοι ἔδεισαν* ***περὶ τῆς πόλεως.***
• Σκοπό (για)	*Καὶ ἐνταῦθα πρέσβεις ἦκον* ***περὶ φιλίας.*** *Κἀγὼ πρόσθεν δὶς ἤδη ἦλθον* ***περὶ*** *πολέμου* ***καταλύσεως.***
• Αξία, προτίμηση	*Οἱ τότε δικάζοντες τὸ δίκαιον* ***περὶ πολλοῦ*** *ἐποιήσαντο.* [*περὶ πολλοῦ ποιοῦμαί τι*: ενδιαφέρομαι για κάτι, εκτιμώ πολύ κάτι] *Τὰ πλείστου ἄξια* ***περὶ ἐλαχίστου*** *ποιεῖται, τὰ δὲ φαυλότερα* ***περὶ πλείονος.*** [*περὶ ἐλαχίστου ποιοῦμαί τι*: θεωρώ κάτι ασήμαντο, ελάχιστα εκτιμώ κάτι, *περὶ πλείονος ποιοῦμαί τι*: θεωρώ κάτι σπουδαιότερο, εκτιμώ περισότερο] **Ν.Ε.:** *Τους* ***έχει περί πολλού.***
β) Με **δοτική** και δηλώνει:	
• Τόπο (γύρω από)	*Ὁ πλεῖστος δὲ φόνος* ***περὶ ταῖς πύλαις*** *αὐταῖς ξυνέβη.*
• Αιτία ή αναφορά (για)	*Φοβηθεὶς* ***περὶ τῷ χωρίῳ*** *ἔπλει παρὰ τὴν γῆν.*
γ) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο (γύρω από)	***Περὶ Θήβας*** *ἦν τὸ στρατόπεδον.* *Ἀλέξανδρος τοὺς* ***περὶ Ἀρέτην*** *ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε.* **Ν.Ε.:** *Οι* ***περί τον υπουργό*** *συσκέπτονται.*
• Χρόνο κατά προσέγγιση (περίπου, την ώρα που)	*Διαβέβληται ἡ πόλις* ***περὶ*** *τοὺς νυνὶ* ***καιρούς.*** *Καὶ οὐδ' εἰσελθεῖν ἐδύναντο, εἰ μὴ μόλις καὶ* ***περὶ*** *ἡλίου* ***δυσμάς.*** **Ν.Ε.:** *Έφυγε* ***περί τα ξημερώματα.***

• Ποσό κατά προσέγγιση (περίπου)	*Ἐν ταῖς μάχαις ἀπέθανον* ***περὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίους.*** **Ν.Ε.:** *Ήταν* ***περί τους τριάντα.***
• Αναφορά (ως προς, σχετικά με)	***Περὶ τοὺς θεοὺς*** *ἀσεβοῦσι.*
• Ενασχόληση (με)	*Καὶ Ἀγησίλαος μὲν δὴ* ***περὶ ταῦτα*** *ἦν.*
14. ***Πρὸ*** (αρχική σημασία: μπροστά από)· συντάσσεται:	
Με **γενική** (βλ. και β' όρο σύγκρισης, § 41, παρατήρηση α΄) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το ενώπιον (μπροστά από)	*Κύων* ***πρὸ ἐπαύλεώς*** *τινος ἐκάθευδε.* (κοιμόταν) **Ν.Ε.:** *Οι εχθροί ήταν* ***προ των πυλών.***
• Χρόνο·	
το προτερόχρονο (πριν)	*Κατέφυγεν εἰς Αἴγιναν μικρὸν* ***πρὸ*** *ἡλίου* ***δυσμῶν.*** **Ν.Ε.:** ***Προ ολίγου*** *με ενημέρωσαν για την αλλαγή του προγράμματος.*
• Υπεράσπιση (υπέρ, για)	***Πρὸ τῆς πατρίδος*** *ἐθέλουσιν ἀποθνήσκειν.*
• Αντιπροσώπευση (εξ ονόματος)	*Ἐρῶ γὰρ καὶ* ***πρὸ τῶνδε.***
15. ***Πρὸς*** (αρχική σημασία: απέναντι, προς το μέρος)· συντάσσεται:	

α) Με **γενική** (βλ. και ποιητικό αίτιο, § 66.β) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το πλησίον (προς το μέρος)	*Χαλκὶς **πρὸς τῆς Βοιωτίας** κεῖται.*
• Καταγωγή (από την πλευρά)	*Ἐλεύθερος ἦν καὶ **πρὸς πατρὸς** καὶ **πρὸς μητρός.*** *Εὐβουλίδης ἀνεψιὸς ἦν **πρὸς πατρὸς** Ἀγνίᾳ.*
• Αναφορά (σχετικά με, ως προς)	*Ὅ,τι δίκαιόν ἐστι καὶ **πρὸς θεῶν** καὶ **πρὸς ἀνθρώπων**, τοῦτο πράξω.*
• Ωφέλεια (προς όφελος)	*Σπονδὰς ποιησάμενος **πρὸς Θηβαίων** μᾶλλον ἢ **πρὸς ἑαυτῶν**, οὕτως ἀπῆλθε.*
• Επίκληση (στο όνομα, για όνομα)	*Μηδαμῶς, **πρὸς θεῶν** Ὀλυμπίων, θάνατον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε.* **Ν.Ε.:** ***Προς Θεού**, τι είναι αυτά που λες!*
β) Με **δοτική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
το πλησίον (κοντά σε)	*Τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα **πρὸς τῇ πόλει** ἀπέλιπεν.*
το ενώπιον (μπροστά σε)	*Ὑπὲρ τούτων ψευδῆ διαμαρτυρίαν **πρὸς τῷ ἄρχοντι** ἐποιήσατο.*
• Ενασχόληση (με)	***Πρὸς ἄλλῳ** μετὰ ταῦτα ἐγενόμεθα.*
• Προσθήκη (εκτός από)	*Καὶ **πρὸς** τοῖς ἄλλοις **κακοῖς** οὗτος ἀπαίδευτος ἄνθρωπός ἐστι.*

γ) Με **αιτιατική** (βλ. και β' όρο σύγκρισης, § 41, παρατήρηση α΄) και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (προς το μέρος)	***πρὸς ἕω*** (προς την ανατολή) – ***πρὸς ἑσπέραν*** (προς τη δύση) – ***πρὸς ἄρκτον*** (προς τον βορρά) – ***πρὸς μεσημβρίαν*** (προς τον νότο) **Ν.Ε.:** *Στάσου **προς την πλευρά** του τοίχου.*
το ενώπιον (μπροστά σε)	*Τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο **πρὸς τοὺς παρόντας**.*
• Χρόνο κατά προσέγγιση (περίπου)	***πρὸς ἑσπέραν*** (προς το βράδυ) – ***πρὸς τὴν σελήνην*** (με το φως της σελήνης) **Ν.Ε.:** *Τα λέμε **προς το βράδυ**.*
• Φιλική ή εχθρική διάθεση ή ενέργεια (προς, με ή εναντίον)	*Τὴν **πρὸς τοῦτον** φιλίαν διαφυλάττουσιν.* *Ἀντίδικος καθέστηκε **πρὸς ἐμέ**.* **Ν.Ε.:** *Αντιτίθεται **προς καθετί** μοντέρνο.*
• Αναφορά (σχετικά με, ως προς)	*Οὐ **πρὸς τὰ λεγόμενα** ἀπολογεῖται.* **Ν.Ε.:** *Το ύψος του είναι δυσανάλογο **προς την ηλικία** του.*
• Σύγκριση (σε σύγκριση με)	*Οὐδὲν τὰ χρήματα **πρὸς τὴν εὐγένειαν.***
• Σκοπό (για)	***Πρὸς τί** τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;* **Ν.Ε.:** *Όλα τα κάνει **προς όφελός** του.*
• Τρόπο (με)	*Ζελείτας ἔγνω **πρὸς βίαν** συστρατεῦσαι αὐτοὺς τοῖς βαρβάροις.* *Ἀπορία γὰρ ὕδατος ἦγε **πρὸς ἀνάγκην** τὰς πορείας ποιεῖσθαι.* (αναγκαστικά) **Ν.Ε.:** *Το έμαθα λέξη **προς λέξη**.*
• Ενασχόληση (με)	*Ἐγίγνοντο **πρὸς τὸ πολιορκεῖν** τὴν πόλιν.*

16. ***Σὺν / ξὺν*** (αρχική σημασία: μαζί, μαζί με)· συντάσσεται:	
Με **δοτική** και δηλώνει:	
• Συνοδεία (με)	*Φαρνάβαζος* ***σὺν*** *δώδεκα* ***τριήρεσιν*** *ἐπὶ Χίου ἐστάλη.* **Ν.Ε.:** *Ήρθε* ***συν γυναιξί*** *και* ***τέκνοις.***
• Συνδρομή (με τη βοήθεια)	***Σὺν τοῖς θεοῖς*** *ἄρχεσθε παντὸς ἔργου.* **Ν.Ε.:** ***Συν Θεώ*** *όλα θα πάνε καλά.*
• Συμφωνία (σύμφωνα με)	***Σὺν τῷ νόμῳ*** *ἐκέλευε τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τίθεσθαι.*
• Τρόπο (με)	*Οἱ Μακεδόνες* ***σὺν βοῇ*** *ἐς τοὺς Θρᾷκας ἐνέβαλον.*
17. ***Ὑπὲρ*** (αρχική σημασία: υπεράνω, πάνω από)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση (πάνω από)	*Ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν λόφων τῶν* ***ὑπὲρ τῆς πόλεως.***
• Υπεράσπιση (υπέρ, για)	***Ὑπὲρ τῆς πόλεως*** *μάχεσθε.* **Ν.Ε.:** *Έπεσε* ***υπέρ πίστεως*** *και* ***πατρίδος.***
• Αντιπροσώπευση (αντί για)	*Ἐγὼ* ***ὑπέρ σου*** *ἀποκρινοῦμαι.*;
• Αιτία (εξαιτίας, για)	***Ὑπὲρ τῶν γεγενημένων*** *ὠργίζετο.*

• Σκοπό (για)	*Πάντα ποιοῦσιν* ***ὑπὲρ τοῦ μὴ διδόναι*** *δίκην.*
• Αναφορά (σχετικά με)	*Βουλεύεται ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων* ***ὑπὲρ εἰρήνης*** *πρὸς Φίλιππον.*
β) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο·	
στάση σε τόπο (πάνω από, πέρα από)	*Ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξὶ τοῖς* ***ὑπὲρ Ἑλλήσποντον*** *οἰκοῦσι.*
• Υπέρβαση μέτρου ή ορίου (πάνω από)	*Οἱ χορηγοὶ ἔστωσαν τὴν ἡλικίαν* ***ὑπὲρ*** *τετταράκοντα* ***ἔτη.*** *Ἀπέκτειναν* ***ὑπὲρ χιλίους.*** **Ν.Ε.:** *Είναι* ***υπέρ το δέον*** *σχολαστικός.*
18. ***Ὑπὸ*** (αρχική σημασία: κάτω από)· συντάσσεται:	
α) Με **γενική** (βλ. και ποιητικό αίτιο, § 66.α) και δηλώνει:	
• Τόπο (κάτω από)	*Ξιφίδια* ***ὑπὸ μάλης*** *εἶχον.* (κάτω από τη μασχάλη)
• Αιτία (εξαιτίας, από)	*Θάσος κακῶς εἶχεν* ***ὑπό*** *τε* ***τῶν πολέμων*** *καὶ* ***στάσεων.***
• Συνοδεία (με συνοδεία)	*Τὰ τείχη κατέσκαπτον* ***ὑπ' αὐλητρίδων.***
• Τρόπο (με)	***Ὑπὸ σπουδῆς*** *ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς.* (με βιασύνη)
β) Με **δοτική** και δηλώνει:	

• Τόπο (κάτω από)	*Οἱ πολέμιοι ἀντιπαρετάξαντο **ὑπὸ τῷ τείχει**.*
• Υποταγή (υπό την εξουσία)	*Οὕτω καὶ νῦν ἔτι ποιοῦσι οἱ **ὑπὸ βασιλεῖ** ὄντες.*
• Επίβλεψη (υπό την επίβλεψη)	*Ἐτύγχανε **ὑπὸ παιδοτρίβῃ** ἀγαθῷ πεπαιδευμένος.*
γ) Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Τόπο (κάτω από)	*Ξενοφῶν ἐν τῇ **ὑπὸ τὸ ὄρος** κώμῃ ἐσκήνου.* *Ἀπῆλθον **ὑπὸ τὰ δένδρα** ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα.* **N.E.:** *Έχει 38°C **υπό σκιάν**.*
• Χρόνο·	
χρονική διάρκεια (κατά τη διάρκεια)	***Ὑπὸ νύκτα** ἐπορεύοντο οἱ ὁπλῖται.*
• Υποταγή (υπό την εξουσία)	*Αἴγυπτος **ὑπὸ βασιλέα** ἐγένετο.* **N.E.:** *Είναι **υπό τις διαταγές** μου.*

Οι συνηθέστερες συντάξεις και σημασίες των **καταχρηστικών προθέσεων** είναι οι ακόλουθες:

1. *Ἄνευ* · συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει:	
• Εξαίρεση, χωρισμό (χωρίς)	*Οὐδεὶς ἀποθνήσκει **ἄνευ** τῆς ὑμετέρας **ψήφου**.* **N.E.:** *Έκανε ένα σχόλιο **άνευ σημασίας**.*
• Προσθήκη (εκτός από)	*Ὁ πόλεμος **ἄνευ τοῦ** καλὴν δόξαν **ἐνεγκεῖν** ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον*

	ἀφθονωτέροις διῆγεν ἡμᾶς. (εκτός του ότι έφερε καλή δόξα)
2. *Ἄχρι / ἄχρις* · συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει όριο	
τοπικό·	*Τοὺς δὲ λοιποὺς ἐδίωξεν* ***ἄχρι τῆς Μαλέας.***
ή χρονικό (έως)	***Ἄχρι*** *τῆς τήμερον* ***ἡμέρας*** *οὐδὲν πρᾶξαι δυνάμεθα.*
3. *Ἕνεκα / ἕνεκεν* · συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει:	
• Αιτία (εξαιτίας)	*Ἰδίας* ***ἔχθρας ἕνεκα*** *ταῦτα ποιοῦσι.*
• Σκοπό (για, για να)	*Πάντα ποιεῖ* ***ἕνεκα τοῦ*** *τὴν πατρίδ'* ***ἐλευθερῶσαι.*** **Ν.Ε.:** *Βραβεύτηκε* ***τιμής ένεκεν.***
• Αναφορά (όσον αφορά, ως προς)	*Φῶς εἰ μὴ εἴχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν* ***ἕνεκά*** *γε τῶν ἡμετέρων* ***ὀφθαλμῶν.***
4. *Μέχρι* · συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει όριο:	
τοπικό	*Οἱ ξύμμαχοι* ***μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ*** *ἦλθον.* **Ν.Ε.:** *Πήγε* ***μέχρι το σπίτι.*** [μέχρι + αιτ.]
ή χρονικό (έως)	*Οἱ Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν* ***μέχρι δείλης.***

	Ν.Ε.: *Χόρευε **μέχρι το ξημέρωμα**.* [μέχρι + αιτ.]
5. *Πλήν*· συντάσσεται:	
Με **γενική** ή **ομοιόπτωτα** προς προηγούμενο όρο της πρότασης και δηλώνει εξαίρεση (εκτός από)	*Ἅπαντες ἀπέθανον **πλὴν ἑνός**.* *Πάντες ἄνθρωποι ἡδέως προσδέχονται τὰς ἑορτὰς **πλὴν οἱ τύραννοι**.* **Ν.Ε.:** *Πέτυχαν όλοι **πλην ενός**.*
6. *Χάριν*· συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει σκοπό (για, για χάρη)	*Καὶ ταῦτά σοι **Γοργίου χάριν** ἀπεκρινάμην.* **Ν.Ε.:** *Ας παραλείψουμε τις λεπτομέρειες **χάριν συντομίας**.*
7. *Χωρὶς*· συντάσσεται:	
Με **γενική** και δηλώνει:	
• Εξαίρεση, χωρισμό (χωρίς, χωριστά από)	***Χωρὶς** δήπου σοφία ἐστὶν **ἀνδρείας**.* **Ν.Ε.:***Έμεινε **χωρίς ρεύμα**.* [χωρίς + αιτ.]
• Προσθήκη (εκτός από)	***Χωρὶς** δὲ **τούτων** φύλακας ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι τρέφει.*
8. *Ὡς*· συντάσσεται:	
Με **αιτιατική** και δηλώνει:	
• Κατεύθυνση σε πρόσωπο (προς)	*Πορεύεται **ὡς βασιλέα**.* **Ν.Ε.:** *Πετάχτηκε **ως τη φίλη** της.*
• Ποσό κατά προσέγγιση	*Ἱππέας εἶχεν **ὡς διακοσίους**.*

(περίπου):	**Ν.Ε.:** *Θα 'ταν* ***ως*** *χίλια* ***άτομα****.*

2. Σπάνια και ποιητική η σύνταξη ***ἀνά*** + γενική, που καθιστά την πρόθεσητρίπτωτη: ***Ἀνὰ νηὸς*** *ἔβην*.
3. Σπάνια η σύνταξη αυτή (κυρίως στους ποιητές) δηλώνει **χρονική διάρκεια** ή **κίνηση διαμέσου** ενός τόπου:
   διὰ νύκτα – ***διὰ πτύχας*** – ***διὰ κῦμα***
4. Οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί ***εἰς Ἅιδου, εἰς διδασκάλων*** κτλ. (***εἰς*** + γεν.) προέκυψαν από παράλειψη της αιτιατικής ***οἶκον*** ή ***οἴκους***:
   Εἰς διδασκάλων *ἀξιοῦμεν φοιτᾶν*.
5. Η σύνταξη ***ἐν*** + γενική προκύπτει από παράλειψη της δοτικής ***οἴκῳ*** ή ***δόμοις***: *Κολάζεται δὲ Σίσυφος* ***ἐν Ἅιδου*** *πέτρον ταῖς χερσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ κυλίων*.
6. Σπανιότερα η πρόθεση ***κατά*** + γενική δηλώνει επίκληση και προσδιορίζει το ρήμα *ὄμνυμι* (ορκίζομαι): *Ὄμνυμι* ***καθ' ἱερῶν***. (Ορκίζομαι στα ιερά σφάγια.)